

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Nový zákon o zbraních - hlavní a vedlejší držitelé a změny v posuzování zdravotní způsobilosti

Nová úprava zbraňového práva přináší rozsáhlou digitalizaci, jasné rozdělení rolí držitelů, přehlednější evidenci v Centrálním registru zbraní, či důležité změny v oblasti zdravotní způsobilosti, které se dotknou všech žadatelů i stávajících držitelů zbrojního oprávnění. Zavedení institutu hlavního a vedlejšího držitele zbraně pak přímo značí transformaci českého zbraňového práva a reaguje na situace, které v praxi nastávaly již po delší období, avšak byly dosud řešeny improvizovaně a bez jednotného právního rámce. Článek se zaměřuje právě na právní vymezení institutu hlavního a vedlejšího držitele zbraně, na jeho praktické dopady, jakož i na vybrané změny v oblasti zdravotní způsobilosti pro držení zbraně.

Od 1. ledna 2026 nabývá účinnosti zákon č. [90/2024](#) Sb., o zbraních a střelivu (dále jen „**nový zákon o zbraních**“), jenž představuje významnou rekodifikaci zbraňového práva v civilní sféře. Přijetí nového zákona představuje reakci na dlouhodobou potřebu modernizovat a zpřehlednit české zbraňové právo. Původní zákon č. [119/2002](#) Sb., o střelných zbraních a střelivu prošel během posledních dvou dekád řadou dílčích novelizací, které však postupně narušily jeho systematiku. Rekodifikace proto sledovala vytvoření ucelené a konzistentní úpravy, která bude lépe odpovídat současným požadavkům a digitalizačním trendům. Významným podnětem byla rovněž nutnost zajistit soulad s evropským právem, zejména se směrnicí Evropského parlamentu a Rady EU (2021/555) o kontrole nabývání a držení zbraní.[\[1\]](#)

Nová právní úprava přináší celou řadu změn, mezi nejvýznamnější patří rozsáhlá digitalizace dokladů a evidence, kdy dosavadní listinné průkazy nahradí elektronická oprávnění evidovaná v Centrálním registru zbraní. Zásadní proměnou prošlo také názvosloví a struktura zbrojních oprávnění[\[2\]](#), která byla nově rozdělena do dvou úrovní a došlo také ke změně přejmenování kategorií zbraní i ke zjednodušení správních postupů, například v otázkách místní příslušnosti Odborů služby pro zbraně a bezpečnostní materiál (dále jen „**OSZBM**“).[\[3\]](#)

Vedle těchto systémových změn však nový zákon zavádí i zcela nové právní instituty. Jedním z nich je i koncept hlavního a vedlejšího držitele zbraně, který představuje zásadní posun oproti dosavadní úpravě nakládání se zbraněmi.

Koncept institutu hlavního a vedlejšího držitele zbraně

Nejeden držitel zbrojního průkazu se v praxi setkal se situací, kdy je třeba, aby s konkrétní zbraní nakládala i jiná osoba než ta, na kterou je zbraň registrována. Typicky se může jednat o sdílení nebo možnost manipulace se zbraní partnerem či partnerkou, případně dalšími členy rodiny, nebo i mimo rodinné kruhy v rámci sportovních klubů. Právě tuto problematiku koncept hlavního a vedlejšího držitele zbraně elegantně řeší.

Před seznámením s konkrétní (novou) úpravou tohoto institutu je však vhodné se úvodem zaměřit na východiska úpravy dosavadní. Ta umožňovala vyřešit sdílení konkrétní zbraně pomocí výpůjčky a

současně podáním příslušné žádosti dle vyhlášky[4], typicky žádosti o povolení ke zbrani kategorie B (příloha č. 12. k vyhlášce), případně žádosti o udělení výjimky pro zbraň kategorie A (příloha č. 11 k vyhlášce), ve které žadatel zaškrtl namísto kolonku „žádám o povolení k nabytí vlastnictví“ kolonky „žádám o povolení k držení a k nošení“. Následně příslušný policejní orgán vydal rozhodnutí, kterým byla osoba rozdílná od vlastníka zbraně oprávněna k držení a nošení zbraně. Takový postup v mnohých případech narážel v praxi na problémy. Především proto, že se jednalo o proces nestandardizovaný. Jednotlivá oddělení OSZBM měla v praxi rozdílné požadavky pro takový zápis do centrálního registru zbraní (dále jen „CRZ“)[5]. Některá oddělení požadovala přítomnost obou osob na oddělení OSZBM, jiným stačila podepsaná písemná smlouva o výpůjčce. Takto nastavený postup však ve skutečnosti fungoval spíše jako improvizované řešení, které vedlo k výrazné nejednotnosti, bez jasně stanovených procesních pravidel.

Nový zákon o zbraních v části šesté významně zefektivňuje a formalizuje řešení výše zmíněné (problematické) praxe, a to zavedením nového institutu hlavního a vedlejšího držitele zbraně. Právní vymezení hlavního a vedlejšího držitele zbraně nalezneme v § 71 nového zákona o zbraních. Hlavním držitelem se rozumí osoba, které byla zbraň zaregistrována. Vedlejší držitel zbraně je pak osoba, která disponuje příslušným zbrojním oprávněním a byla se svým souhlasem zapsána do CRZ hlavním držitelem jako vedlejší držitel zbraně. Totéž platí nejen pro fyzické osoby, ale i pro právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby, které mají zbrojní licenci[6] a budou tak moci zapsat jako vedlejšího držitele zbraně jinou právnickou osobu se zbrojní licenci, či fyzickou osobu s příslušným zbrojním oprávněním.

Nová úprava neomezuje počet vedlejších držitelů. Vedlejší držitel, na rozdíl od hlavního, však není oprávněn zapsat do CRZ dalšího vedlejšího držitele. Pro oba držitele platí požadavek disponovat zbrojním oprávněním příslušné skupiny.[7] Pravomoci vedlejšího držitele zbraně můžeme shrnout jako oprávnění si od hlavního držitele zbraně zbraň převzít, užít ji a posléze mu ji opět vrátit. Souhlas se zápisem vedlejšího držitele je kdykoli odvolatelný, jak ze strany hlavního, tak vedlejšího držitele.

Na první pohled se může zdát rozsah pravomocí hlavního a vedlejšího držitele zbraně stejný, je však nutné zdůraznit, že vlastníkem zbraně je hlavní držitel, a držitel vedlejší tak není oprávněn se zbraní nijak disponovat, tzn. ji např. převést na jinou osobu, ale také měnit její technický stav nebo označení. Co do odpovědnosti vedlejší držitel při faktickém nakládání se zbraní vystupuje jako zcela „plnoprávný“ subjekt. Přestože zákon č. 90/2024 Sb. výslovně neupravuje vzájemnou odpovědnost hlavního a vedlejšího držitele, jejich povinnosti jsou konstruovány odděleně; i povinnosti vedlejšího držitele tak vyplývají přímo ze zákona a dopadají na něj ve stejném rozsahu, jako na držitele hlavního. Nejde tedy o vztah kvazi-spoluvlastnický, ale vztah umožňující toliko konkrétní manipulaci se zbraní, která je odvozena od práv hlavního držitele.

Porovnání české úpravy s jinými evropskými státy

Nově zavedený institut hlavního a vedlejšího držitele zbraně je ztělesněním poměrně inovativního řešení, které nemá v řadě evropských zemích přímou obdobu. Slovenské zbraňové právo upravené zákonem č. 190/2003 Z. z., německý zákon o zbraních (Waffengesetz) ani polský zákon Dz.U.04.52.525 *O broni i amunicji*, tento institut neznají. V právních rádech jmenovaných států je zachováno tradiční pojetí individuálního držení, které lze v praxi řešit obdobně, jak tomu bylo doposud v českém právním prostředí, tedy zákonem nestandardizovanou podobou. Česká úprava je proto ve svém pojetí relativně inovativní a představuje jeden z mála systémově pojatých modelů sdíleného držení, aniž by rezignovala na jasné vymezení odpovědnosti hlavního držitele.

Zdravotní způsobilost a psychotesty

Vzhledem k tomu, že i vedlejší držitel zbraně musí disponovat zbrojním oprávněním ve stejném rozsahu jako držitel hlavní, je vhodné zmínit i nově zaváděné změny v oblasti posuzování zdravotní způsobilosti. Právě zdravotní způsobilost představuje základní předpoklad pro vznik i zachování zbrojního oprávnění, a promítá se tak přímo i do institutu vedlejšího držitele zbraně.

Podstatnou změnou, jež dopadá na všechny držitele zbrojního oprávnění, je zkrácení lhůty platnosti lékařského posudku, která se nově zkracuje z dosavadních 10 let na 5 let. Držitelé zbrojního oprávnění budou proto povinni každých pět let předložit nový lékařský posudek. Nepředloží-li jej ve stanovené lhůtě, bez dalšího tato skutečnost nezakládá důvod k odnětí zbrojního oprávnění, jako tomu bylo dříve^[8], ale policie je dle zákona oprávněna zajistit všechny zbraně, s nimiž je držitel oprávněn nakládat, až do doby, než doloží platný posudek a tím prokáže další trvání zdravotní způsobilosti.

Nově budou ošetřující lékaři podle § 17 odst. 2 nového zákona o zbraních oprávnění ověřit prostřednictvím CRZ, zda je konkrétní pacient držitelem zbrojního oprávnění. Nejedná se však o plošný přístup do registru; lékař bude oprávněn získat pouze informaci o existenci nebo neexistenci příslušného oprávnění, a to výhradně za účelem posouzení zdravotní způsobilosti. Zákon tím posiluje preventivní funkci za současného zachování vysoké míry ochrany osobních údajů. Zároveň dle § 17 odst. 1 nového zákona o zbraních bude mít lékař povinnost oznámit policii, pokud zjistí, že osoba není zdravotně způsobilá vlastnit zbrojní oprávnění, je-li mu známo, že pacient je držitelem zbrojního oprávnění.

Ačkoli na úrovni zákonodárského sboru probíhala dlouhá diskuse o zavedení plošné povinnosti absolvovat psychologické testy pro žadatele o zbrojní oprávnění, takový návrh ve Sněmovně dostatečnou podporu nenašel. Největšími obavami bylo zahlcení systému, které by mohlo vést k zhoršení psychologické péče. Nadále tak zůstane povinnost psychotesty absolvovat pouze pro žadatele, u nichž to posuzující lékař shledá potřebným.

Závěr

S ohledem na shora uvedené nezbývá než uzavřít, že nová česká právní úprava představuje v mnoha ohledech v Evropě ojedinělý (a z našeho pohledu žádoucí) koncept, který je důsledkem relativně progresivního a moderního přístupu zákonodárce, s důrazem na zachování právní jistoty a transparentního a systematického vymezení rolí všech osob manipulujících se zbraněmi. Na druhé straně tuto modernizaci doprovází také odpovídající posílení preventivních/kontrolních opatření při posuzování zdravotní způsobilosti.

Mgr. Marek Lukáš,
advokátní koncipient

Filip Hanousek,
právní asistent

[Sokol, Novák, Trojan, Doleček a partneři, advokátní kancelář s.r.o.](#)

Na strži 2102/61a
140 00 Praha 4

Tel.: +420 270 005 533
e-mail: info@sntd.cz

[1] srov. důvodová zpráva k zákonu č. [90/2024](#) Sb., o zbraních a střelivu. Dostupné >>> [zde](#).

[2] Nový zákon o zbraních používá pojem „zbrojní oprávnění“, který nahrazuje dosavadní pojem „zbrojní průkaz“ dle zákona č. [119/2002](#) Sb. Jedná se terminologickou změnu vyplývající z nové systematiky zákona.

[3] BRODSKÁ, I., kpt. Zákon o zbraních bude mít novou podobu [online], 2025, dostupné >>> [zde](#).

[4] Vyhláška č. [221/2017](#) Sb. Vyhláška o provedení některých ustanovení zákona o zbraních

[5] Centrálním registrem zbraní rozumíme informační systém, který je určený pro zpracování veškerých informací, které Police ČR v souvislosti s agendou zbraní a střeliva zpracovává.

[6] Zbrojní licenci se rozumí oprávnění pro právnickou nebo podnikající fyzickou osobu k nabývání vlastnictví a nakládání se zbraněmi a střelivem pro účely podnikání, jako je výroba, prodej, opravy, výcvik střelby, ostraha nebo provoz muzejnictví.

[7] ČESKO, důvodová zpráva k zákonu č. [90/2024](#) Sb., o zbraních a střelivu. In: Sněmovní tisky. [online]. Poslanecká sněmovna. Dostupné >>> [zde](#).

[8] srov. § 27 aktuálního zákona o zbraních a střelivu

Další články:

- [Nepravomocné povolení stavby a změna územního plánu](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)
- [Nejvyšší správní soud vymezuje nové hranice zneužití práva u běžných nákladů na reklamu](#)
- [Limity dohledu nad výkonem znalecké činnosti](#)
- [Stavebníci získávají od roku 2026 silnější pozici v soudních sporech o povolení stavby](#)
- [Novela zákona o spotřebitelském úvěru: zásadní regulatorní přelom, který změní finanční trh i praxi poskytovatelů spotřebitelských úvěrů](#)
- [Regulace cen taxislužby v roce 2026: co se mění a jaké mají obce možnosti?](#)
- [Jaké klíčové změny přináší návrh novely stavebního zákona?](#)
- [Nový zákon o zbraních a střelivu](#)
- [Novela zákona o pyrotechnice: likvidace profesionálů namísto zmírnění negativních vlivů](#)
- [Nový zákon o zbraních – hlavní a vedlejší držitelé a změny v posuzování zdravotní způsobilosti](#)